

Rapport efter arkivinspektion vid Försvarsmaktens Underrättelse- och säkerhetscentrum (UndSäkC)

Inledning

Den 10 februari 2004 utförde Krigsarkivet arkivinspektion av UndSäkC.

Arkivinspektionen inleddes med att undertecknad kort redogjorde för Krigsarkivets syfte med arkivinspektionen och lite allmänt om arkivtjänst. Samtliga deltagare redogjorde för sin verksamhet och de handlingar som de hanterade. Vid inspektionen besöktes Tolkskolan och arkivlokalen (byggnad 57) där spaningsfilmerna förvaras.

Föregående arkivinspektion: UndSäkC inspekterades av Krigsarkivet 2000-02-10. Krigsarkivet besökte UndSäkC den 9 januari 2002.

Arkiv som UndSäkC vårdar: UndSäkC öppna, hemliga och kvalificerat hemliga arkiv fr o m 1998-01-01--.

Organisation: UndSäkC bildades 1998-01-01 som en sammanslagning av Arméns Underrättelseskola (UndS), Flygvapnets underrättelseskola (FV UndS), Tolkskolan (TOLKS) och marinens utbildning. FV UndS och TOLKS tillhörde tidigare F 20. UndSäkC utbildar personal i FM, KBV och Tullverket. I HKV är det huvudsakligen MUST som UndSäkC har kontakt med. UndSäkC har ett visst utbyte med FRA.

Sammanfattning

I dag saknas fastställda arkivrutiner och en fullständig överblick över handlingsflödet vid UndSäkC. Personalen saknar således kunskap om gällande föreskrifter och rutiner för arkivtjänsten. UndSäkC saknar i dag trots påpekanden i inspektionsrapporten från 2000 en arkivbeskrivning, en arkivförteckning samt en sammanställning över ADB-upptagningar. Överenskommelsen mellan UndSäkC och ServE Uppsala som styr stödet av arkiv- och expeditionstjänst är i nuvarande utformning otydlig.

Ansvar för arkivtjänsten

Arkivansvaret åvilar förbandschef och UndSäkC ”köper” stöd vad gäller arkiv- och expeditionstjänst av ServE Uppsala. UndSäkC och ServE Uppsala har vid inspektionstillfället en överenskommelse daterad 2003-01-21 (Serv E Uppsala beteckning: 02 330:700944). Med arkivtjänst (sid 2) innefattas löpande arkivtjänst, hantering och förtecknande av arkivmaterial, gallringsutredningar, tillsyn att godkänt material används, utbildning i arkivtjänst, kontakt mot Krigsarkivet samt färdigställande av arkiv för leverans till Krigsarkivet. Vad detta innebär i praktiken är oklart.

Krigsarkivet vill efter arkivinspektionen göra följande påpekanden vad gäller brister rörande arkivtjänsten.

Arkivbildning/dokumenthantering

- Efter inspektionen kan konstateras att fastställda rutiner saknas för arkivtjänsten.
- Det saknas vid UndSäkC en överblick över handlingsflödet på respektive enhet/motsv. Vilka handlingar inkommer och upprättas av respektive enhet? Vilka handlingar bevaras respektive gallras på varje ”enhet”? Fastställda rutiner skall bl a innehålla uppgifter om avställning av handlingar, en redovisning av det totala handlingsflödet, en redovisning av vilka handlingar som skall bevaras och vilka som skall gallras, när handlingarna skall överlämnas till ”centralarkivet” (vid ServE Uppsala).

Arkivlokaler

- Krigsarkivet uppfattar överenskommelsen mellan UndSäkC och ServE Uppsala som att det är ServE Uppsalas uppgift att tillse att UndSäkC handlingar förvaras i en godkänd arkivlokal. UndSäkC saknar i dag egna arkivlokaler vilket gör det än viktigare att de handlingar som skall bevaras så snart som möjligt överförs till ServE Uppsalas centralarkiv. Vid inspektionen besöktes

en lokal som uppfyller kraven som ställs i RA-FS 1997:3 i denna lokal förvaras spaningsfilmer (byggnad 57). Tolkskolan förvarar äldre kurspärmar i säkerhetsskåp.

Gallring

- Krigsarkivet besökte UndSäkC den 9 januari 2002 och då diskuterades bl a hanteringen av filmer rörande flygspaning. Det saknas idag gallringsföreskrifter för dessa ”spaningsfilmer” och de innebär att de skall bevaras. Arkivmyndigheten utfärdar gallringsföreskrifter om förbandet/motsv. inkommer med en hemställan om gallring. Filmerna har nu ordnats av NN och förvaras i god ordning i lokalen i byggnad 57. Vid inspektionen ställde sig UndSäkC frågande till om dessa filmer var att betrakta som allmänna handlingar. Filmerna har levererats från F 21 och MUST till UndSäkC. Det är oklart om UndSäkC skall betraktas om arkivbildare för filmerna. Lars Ollander som var med under besöket i lokalen (byggnad 57) informerade Krigsarkivet om att HKV JUR tagit initiativet till att utarbeta en hemställan om gallring för dessa filmer. Om filmerna är att betrakta som allmänna handlingar skall de förvaras i ett klimatarkiv. Krigsarkivet inväntar att HKV JUR inkommer med en hemställan om gallringsföreskrifter och ställningstagande till filmernas offentlighetsrättsliga status.
- Vid inspektionen förevisades de s k OPENSKIES filmerna. UndSäkC måste här ta hjälp av HKV JUR för att bestämma deras offentlighetsrättsliga status d v s om de är att betrakta som allmänna handlingar. Det bör klargöras vilka andra krav som ställs på förvaring och tillhandahållande av dessa filmer.
- UndSäkC har en bildunddatabas (FU). Även här saknas gallringsföreskrifter och således får inga uppgifter gallras (förstöras eller ersättas) i databasen.

Arkivredovisning

- UndSäkC saknar en arkivförteckning, arkivbeskrivning samt en förteckning över ADB-system.

Att åtgärda

- Överenskommelsen och ansvarsfördelningen mellan ServE Uppsala och UndsäkC skall klargöras.
- Arkivrutiner (arkiv- och dokumenthaneringsplan) skall fastställas där det framgår vilka handlingar som skall bevaras och vilka handlingar som skall gallras, enligt vilka föreskrifter och vid vilken tidpunkt (gallringsfrist) och i vilket skick (pärmar eller i kartonger) handlingarna skall lämnas till ServE Uppsala. All personal vid UndSäkC skall ha kännedom om gällande regler och rutiner för arkivtjänsten.
- En arkivförteckning, en arkivbeskrivning och en förteckning över ADB-system skall upprättas och inlämnas till Krigsarkivet senast **den 1 november 2004**.
- UndSäkC skall inkomma till Krigsarkivet med hemställan om gallring (utredning) vad gäller spaningsfilmer, OPENSKIES och bildunddatabasen **under 2004**.

UndsäkC skall även redovisa arbetet med att fastställa rutiner för arkivtjänsten och arbetet med att upprätta en arkiv- och dokumenthaneringsplan senast **1 november 2004**.